

BİLGİ KARTI 4

GÜVENLİ İNŞAAT

YÜKSELTİLEBİLEN SEYYAR İŞ PLATFORMLARI

RİSK YÖNETİMİ

Hangi hususlar dikkate alınmalı?

Yükseltilebilen seyyar iş platformunun (YSİP) yürütülecek inşaat faaliyeti için en uygun tür ve boyutta olacak şekilde seçimi yapıldıktan sonra ekipmanın kullanımı ile ilgili tehlikeler dikkate alınmalı, riskler değerlendirilmeli ve güvenli çalışma yöntemlerinin geliştirilmesine imkân tanıyacak şekilde kontrol tedbirleri oluşturulmalıdır. Bu kapsamda aşağıda belirtilen hususların göz önünde bulundurulması faydalı olabilir:

1) İnşaat sahasına sevkiyat

Ne büyüklükte bir sevkiyat aracının ya da araç üzerine monte YSİP'in inşaat sahasına giriş yapacağı ya da kendinden tahrikli YSİP'in umuma açık bir karayolu üzerinde indirilip indirilmeyeceği dikkate alınmalıdır.

Aşağıdaki hususlar üzerinde tedarikçi ve nakliyecisi ile birlikte hareket edilmelidir:

- Günün hangi vaktinin daha uygun olacağı,
- YSİP'in sevkiyat aracına ters yönde mi yükleneceği ya da araç üzerine monte ekipmanın inşaat sahasına geri geri mi girmesi gerekeceği,
- Ne büyüklükte bir dönüş çapına ihtiyaç duyulacağı,
- Sevkiyat aracını kimin karşılayacağı,

- Ekipmanın indirilmesi karayolu üzerinde yapılacaksa, manevralar esnasında yayaların ve yolu kullanan diğer araçların korunması için ne gibi tedbirler alınacağı,
- Aydınlatmanın yeterli olup olmayacağı,
- Zemin kapasitesinin uygun olup olmadığı ve zeminde rögar kapağı vb. kaçınılması gereken yapıların olup olmadığı.

2) Depo/şarj alanı

YSİP mümkünse önceden tayin edilmiş güvenli bir alana yerleştirilmeli ve motoru istop ettirilmiş, freni çekilmiş ve platformu indirilmiş şekilde park pozisyonunda olacak şekilde bırakılmış olmalıdır. Eğimli yüzeyde bırakılmasının gerektiği durumlarda ise tekerlekleri takoz ile desteklenmiş olmalıdır.

Elektrik ile çalışan YSİP'in dış etkenlerden etkilenmeyecek, uygun bir alanda şarj edilmesi sağlanmalıdır.

YSİP'in yetkisiz kişiler tarafından kullanılmayacağından emin olunmalı, ekipmanın izole edilmesi, yetkisiz kullanımın engellenmesi vb. amacıyla üreticiler tarafından farklı tedbir seçeneklerinin geliştirildiği dikkate alınmalıdır.

3) Konumlandırma

Aşağıdaki hususlar dikkate alınmalıdır:

- YSİP'in çalışma konumuna ulaşmadan önce nasıl bir zemin üzerinde hareket edeceği (sert, yumuşak, eğimli, inişli çıkışlı, suya doymuş, buzlu, kanalizasyon hattı,-menfez-tank vb. yeraltı tehlikeleri barındıran vb.),

- YSİP'i inşaat sahasında çalışma konumuna doğru hareket ettirirken gözetici ya da işaretçiye ihtiyaç olup olmayacağı,
- YSİP'in hareketi için zeminden (uzaktan) kontrole imkân sağlayan aygıtın kullanıp kullanılmayacağı ve kullanılacaksa bunun operatörü güvenli mesafede tutacak şekilde yeterince uzun olup olmadığı,
- Çalışma konumundaki zeminin düz ve yeterince tesviye edilmiş olup olmayacağı,
- Çalışma konumu ile gidiş ve dönüş yollarındaki zemin taşıma kapasitesinin yeterli olup olmayacağı ve YSİP destek ayaklarının kullanılması için yeterince alan olup olmadığı,

- Azami nokta yükün ne olacağı (tekerlekler, destek ayakları altında) ve yükü dağıtmak için altlıklara ihtiyaç olup olmayacağı,

- YSİP'in enerji hatlarının altından geçmek durumunda olup olmayacağı, geçecekse yeterli mesafenin olup olmadığı ve alanın sınırlarının işaretlenip işaretlenmediği,
- YSİP'in vinç ile kaldırılıp kaldırılmayacağı, YSİP kaldırma noktalarının uygun şekilde gösterilip gösterilmediği, YSİP'in ağırlığı ile yük kaldırma yarıçapının bilinip bilinmediği ve kaldırma işlemini planlamak için yetkin bir kişinin bulunup bulunmadığı,
- YSİP'in yapıdaki kat döşemeleri üzerinde kullanılıp kullanılmayacağı, kat kenarından veya yüksek zemin seviyesinden düşmesi riskinin dikkate alınıp alınmadığı,
- YSİP'in araç trafik veya yaya yollarına uzanması ya da bu alanları işgal etmesini önleyecek ayırmlar/kontrol tedbirlerinin göz önüne alınıp alınmadığı.

4) Zemin koşulları ve destek yapıları

Güvenli bir çalışma için; arazi yapısının, zemin taşıma kapasitesinin, eğimin, destek yapılarının yük taşıma kapasitelerinin ve rögar, kazı, sıkıştırılmamış dolgu vb. devrilmeye sebep olabilecek yerleşik zemin özellikleri gibi birçok hususun bilinmesi önemlidir.

Ön dökümlü ya da yerinde dökülmüş beton tabliye (döşeme) üzerinde çalışma yapılacaksa döşeme yük limitleri; YSİP'in azami ağırlığı ve zemine uygulayacağı azami nokta yük ile karşılaştırılmalı ve beton kürü için yeterli zaman ayrıldığından emin olunmalıdır.

5) Hava koşulları

Yağışlı, soğuk ve rüzgârlı hava koşullarının özellikle göz önünde bulundurulmalı ve aşağıdaki hususlar değerlendirilmelidir:

- YSİP'in iç mekân kullanımı için mi tasarlandığı ya da dış mekânda kullanılıp kullanılmayacağı,
- YSİP'in güvenli şekilde çalışabileceği üretici tarafından belirtilen azami rüzgâr hızının ne olduğu,
- Rüzgâr hızının ne şekilde ve kim tarafından kontrol edileceği,
- YSİP'in arttırılmış rüzgâr hızı ya da türbülans oluşumunun söz konusu olabileceği bina ara bölgelerinde kullanıp kullanılmayacağı,
- Rüzgârın serinletme etkisi sebebiyle operatörün el becerisi ve konsantrasyonunu etkileyebilecek bir durumun söz konusu olup olmayacağı.

6) Düşme

YSİP, yüksekte yapılan geçici işlerde güvenli çalışma alanı oluşturmak için tasarlanmıştır ve düşmeye karşı koruma hiyerarşisinde düşmeyi önleyen ekipman olarak değerlendirilir. Ancak gerekli tedbirlerin alınmaması halinde düşme şeklinde iş kazaları yaşanabilir.

Detaylı bilgi için lütfen **Bilgi Kartı 5'**e bakınız.

7) Baş üstü tehlikeler

Enerji hatları, çelik kirişler, boru köprüleri, kemerler, ağaçlar ve risk oluşturabilecek diğer tüm unsurlar dikkate alınmalıdır.

YSİP'in kullanımı esnasında, çalışma alanında bitişik veya baş üstü yapıların bulunması durumunda çalışanların ezilmesi, sıkışması vb. riskler ortaya çıkabilir ve ciddi yaralanma veya ölümlerle sonuçlanan iş kazaları meydana gelebilir.

Sıkışma, ezilme, uzuv kaptırma vb. risklerin söz konusu olabileceği yapıların yer aldığı çalışma alanlarında, ikincil koruma aparatları (basınca duyarlı çubuk, fiziksel bariyer vb. şeklinde) bulunduran iş platformlarının seçimi dikkate alınabilir.

8) Saha trafiği ve diğer çalışanlar

YSİP'in saha trafiği ve diğer çalışanlar ile nasıl bir etkileşim içinde olduğu göz önünde bulundurulmalı ve aşağıdaki hususlar değerlendirilmelidir:

- Operatörün görüş sahasının özellikle de geri manevralarda kısıtlı olup olmayacağı ve gözeticiye gereksinim duyulup duyulmayacağı,
- Araç yönlendirme amaçlı işaret levhaları, yaya ve araç ayırımı için bariyerler, trafik konileri, geçitler vb. ne gibi unsurlara ihtiyaç duyulacağı,
- Zeminde çalışanların sepetten düşebilecek cisimlere karşı nasıl korunacakları,

- Dönme hareketi sırasında YSİP ile bitişik yapı arasında diğer çalışanların sıkışma riskinin olup olmayacağı,
- YSİP çalışma alanının tamamının uygun işaretlemeler ile belirtilip belirtilmediği ve herhangi bir parçasının bu alan sınırları dışına uzanıp uzanmadığı,
- Çalışma alanında kaç tane YSİP bulunacağı ve bu ekipmanların birbirleri ile çarpışma riskinin olup olmadığı.

9) Malzemelerin taşınması

YSİP'in malzemeleri monte etmek amacıyla kullanılması durumunda, ilgili malzemelerin boyut ve ağırlıklarının bilinmesi ve elle taşıma ile yük dağılımı konularının dikkate alınması önemlidir.

Malzemeler asla YSİP'in korkulukları üzerine yerleştirilerek dengelenmemeli, bunun yerine ikinci bir YSİP veya başka bir ekipman kullanımı dikkate alınmalıdır. Erişim amaçlı YSİP ile malzeme taşınmasında kullanılan ekipmanın birlikte çalışması ile devrilme riski ve elle taşıma kaynaklı yaralanma ihtimalleri azalmaktadır.

Çalışanlar, aletler ve malzemelerin ekipmanın güvenli çalışma yüküne ekleme yaptığı unutulmamalı ve platform aşırı yük sistemi devre dışı bırakılmamalıdır.

10) Platformun terkedilmesi

YSİP, çalışanları kaldırarak platformu üzerinden iş yapabilecekleri uygun bir konuma getiren ve sonrasında başlangıç noktasına indiren özel olarak tasarlanmış bir ekipmandır. Bu ekipmanların çalışanların bir seviyeden başka bir seviyeye transfer edilmesi veya yüksekteyken sepetin terkedilmesi amacıyla kullanılması planlanmamıştır. Bu sebeple bu tür hareketler sıkı şekilde denetlenmeli ve risk değerlendirmesi belirli bir alana erişim için bu uygulamanın en uygun ve en etkin seçenek olduğuna işaret etmişse, ancak bu yöntem dikkate alınmalıdır.

Daha fazla bilgi için:

www.guvenliinsaat.gov.tr